1927 Péntek március 11 Ára 3 lei. Bukarestben 4 lei Temesvár III. évf. 56 szám.

Déli Hirlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

KELETEURÓPAI LOCARNO. Párisból jelentik: A Petit Parisien a mostani német—lengyel tárgyalásokból egy keleteurópai Locarno létrejöttére következtet.

*

A KÖZÉPISKOLAI TANULÓK EGYENRUHÁJA. Bukarestből táviratozzák: Petrovici közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a középiskolai tanulók egyenruhaviselési kötelezettsége április elseje helyett csak szeptember elsején lép életbe.

*

GOLDIS MARAD, GOLDIS LEMOND. Bukarestből jelentik: Az Adeverul és a Viitorul ismét foglalkozik a Goldis-csoport helyzetével és valószínűnek tartja a két lap, hogy a besszarábiai egyezmény ratifikálása kihatással lesz Goldisék további magatartására is. A kormány presztizse ugyanis most jelentékenyen megerősödött és valószínűnek látszik, hogy Goldis László most már belép a néppártba. Ezzel szemben más lapvélemény szerint Goldis visszavonhatatlanul lemond, nyugalomba vonul és felhagy a politikával.

*

MEGSZŰNIK MAGYARORSZÁG GAZDASÁGI VÁLSÁGA. Béesből jelentik: Bud magyar pénzügyminiszter a Neue Freie Presse tudósítója előtt nyilatkozott a magyarországi beruházásokról. Erre a célra a költségvetési feleslegge együtt száz millió pengő áll rendelkezésre. Tekintettel arra, hogy a vármegyék és városok is rendelkeznek nagyobb külföldi kölcsönnel, remélhető, hogy a gazdasági helyzet Magyarországon rövidesen megjavul.

*

A DEVIZAKERESKEDELEM KÖNNYITÉSE. A Banca Nationala temesvári fiókja a bukaresti központi devizaellenőrző hivataltól rendeletet kapott, amely jelentékeny könnyitést hoz a deviza- és valutaforgalom eddigi korlátozásában. Eszerint a jövőben a devizakereskedelemre jogositott pénzintézetek tizezer leig utalhatnak át összegeket a Banca Nationala előzetes engedélye nélkül. Ezek az összegek azonban nem szolgálhatnak kereskedelmi célokat. Továbbá korlátlan mértékben adhatnak el az emlitett intézetek efektiv valutákat.

*

ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG EGY SZOCIALISTA KÉPVISELŐ ELLEN. Budapestről jelentik: Peyer szocialdemokrata képviselő a mult nyáron Párisban járt és ott tárgyalásokat folytatott Leon Blum francia szocialista képviselővel. Ennek folyománya volt az, hogy Blum nemrég beleavatkozott a magyar belpolitikába. Gaál Gaszton miatt Peyer ellen összeférhetetlenségi bejelentést tett a képviselőházban. A bejelentést az illetékes bizottság elé utalták.

Lehetetlen 228 vagon sót elsikkasztani

Salamon Miksa sóhivatali főnök a kórházban mondja el első védekezését az ellene felhozott páratlan arányu sikkasztással szemben

Nyugodtan várja a biróság itéletét

Temesvár, március 10.

Salamon Miksa, a temesvári sóhivatal főnöke, hat hét előtt a Ferdinánd-szállodában öngyilkosságot követett el. Az eset után az a hir terjedt el, hogy Salamon hivatali sikkasztásai miatt akart megválni az élettől. A golyó nem okozott halálos sérülést és Salamon ma már a gyógyulás utján van. Végzetes tettét egyik szemevilágával fizette meg. Az öngyilkosság után megindult a sóhivatalban a vizsgálat, mely kétszázhuszonnyolc vagon só, hatezer darab zsák és négyszáznegyvenkétezer lei készpénz hiányát fedezte fel. Összesen

hétmillió leire

rug az az összeg, amelynek elsikkasztásával Salamont gyanusitják. Szinte hihetetlennek hangzott ez a nagyarányu sikkasztás és ezért a Déli Hirlap munkatársa felkereste Salamont a Begaszanatóriumban. A negyvenes számu szobában van elhelyezve, már erősen gyógyul. Az egyik szeme becsukódva, ott érte a golyó és szemevilágát elvesztette. Balszeme nyitva, de alig ismeri fel az alakot és csak körvonalakat lát.

— Hétmillió lei — kezdi halkan a beszélgetést. Könnyü ezt a nagy számot kimondani. Ha elkövettem volna

nem lennék itt.

Most még nem tudok beszélni, nem szabad magam megerőltetni, mert a másik szemem is kockán forog. De megtámadtak, gyanusitanak és igy nyomorultul, a kórházi ágyról kell védekeznem. Az, aki az életmódomat ismerte, az tisztában lehet azzal, hogy ennyit nem sikkaszthattam el. Egyszerü számadatok is igazolják ezt. Temesvár és a Bánság évi sószükséglete 230—250 vagon só, én 1924 december huszadika óta vezetem főnöki minőségben a temesvári sóhivatalt, tehát két év alatt összesen

ötszáz vagon só

állott rendelkezésemre. Szinte elképzelhetetlen az ötszáz vagon sóból Temesvár sószükségletét kielégiteni és még kétszázhuszonnyolc vagon sót el is sikkasztani. A só ára 1924 óta háromszor változott. Előbb hetven bani, utóbb egy lei volt kilója, 1926 október elsején pedig három leire emelték fel. Ha tényleg hiányozna a kétszázhuszonnyolc vagon, ugy a hiányzó mennyiség árának számtani középarányost véve, a hiány nem tehet többet ki

kétmillió leinél.

A mostani vizsgálat alkalmával azonban az egész mennyiség árát három leiel számitották és igy származott a hétmillió leies összeg. Én innen a betegágyból képtelen vagyok védekezni és nyugodtan állok a biróság elé. Elismerem, hogy hiány van. Körülbelül hetven vagon só hiányozhatik, de az nem az én hivatalfőnökösködésem alatt tünt el. Annak idején jóhiszemüen az elődömtől vettem át a hivatalt minden felbecsülés nélkül és megemlitem, hogy 1920 óta a temesvári sóhivatalban most

először eszközöltek

felmérést. Nem felelhetek tehát azokért a hiányokért, amelyek az 1920-tól 1925-ig terjedő időre esnek. Erélyesen tiltakozom a sikkasztás vádja ellen. Ha az államot meg akartam volna kárositani, erre bőven lett volna alkalmam, pedig éppen öngyilkosságom napján még százezer leit fizettem be az állampénztárba. Az egész hajsza ellenem és

nyugodtan állok

biráim elé. Akarom is, hogy biróság elé állitsanak, mert csak igy tudom magam igazolni az engem ért gyanusitásokkal szemben.

A kamara ünnepélyes ülése

Az összes pártok üdvözölték a kormányt a besszarábiai egyezmény ratifikálása alkalmából

Bukarest, március 10.

A kamara tegnap rendkivül ünnepélyes lefolyásu ülést tartott zsufolt karzatok mellett. Negulescu elnök az ülés elején Mitilineu külügyminisztert hivja fel szólásra, aki nagyszabásu beszédet mondott a Besszarábiára vonatkozó párisi egyezmény ratifikálásával kapcsolatban. Az egyesülést Besszarábiával a nép akarta és a ratifikálás Averescu személyes érdeme. Nemzeti szempontból az egyesülés régóta valóra vált, nemzetközileg azonban csak most lett szentesitve. Holnap már Japán is ratifikálni fog. Magasztalja Olaszországot, annak uralkodóját és Mussolinit. Beszédét állandóan lelkes taps kisérte. Felszólaltak még Sergiu Nita besszarábiai miniszter, Braescu a kamara nevében, Inculet a liberálisok részéről, Vajda Sándor, aki a testvéri egyesülésről beszélt, Buzdugan, Chirita, Toni, Hanes és Cuza. A Magyar Párt nevében Willer József dr. kijelentette, hogy pártja örömmel vette tudomásul a ratifikálást, amelynek nagy a jelentősége ugy a nemzetközi, mint belföldi szempontból. Üdvözli a kormányt a diplomáciai sikerért és az országot a nagyfontosságu történelmi pillanat alkalmából. Végül Negulescu elnök az összes pártok manifesztációjához csatlakozott a kamara nevében. Az ünnepi ülés ezzel véget ért.

Kiadják a rádióengedélyeket

Futár hozza az engedélyeket Bukarestből

Temesvár, március 10.

A rádióengedélyek kiadása körüli eljárás enyhült és a temesvári rádióengedélyezési albizottság tegnap délután ismét ülést tartott. Amennyiben a Sigurancának és a hadosztályparancsnokságnak nincsen kifogása a rádióengedélyt kérvényező személye ellen, ugy a bizottság javasolja az engedély kiadását. A temesvári albizottság véleményezése alapján a végleges engedélyt a bukaresti postavezérigazgatóság mellett müködő bizottság adja majd ki. Ez az eljárás azonban már csak formaság és igy a temesvári véleményezés után a rádió felállitására vonatkozó engedély nem ütközik különösebb nehézségekbe. Az eljárás az, hogy a temesvári albizottság által véleményezett kérvényeket futár viszi le Bukarestbe, aki magával hozza a végleges engedélyeket. Eddig mintegy száz engedélyt adtak ki Bukarestben. A jelenleg beadott kérvényeket a bizottság gyorsan intézi el és remény van arra, hogy két hónapon belül az összes rádiótulajdonosoknak kezük között lesz az engedély amely azután biztositja a rádió zavartalan használatát.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hová lett
a kabátba varrt dollár

Temesvár, március 10.

Frent Onotiu hunyadmegyei lakós visszatérőben volt Amerikából. Elutazása előtt megkérte Hulber Florea bátorfalvai, hunyadmegyei asszonyt, hogy varrja be kabátja bélésébe hétszáz dollárnyi készpénzét. Az asszony eleget tett a kérésnek. Amikor azonban hazaérkeztek, a hétszáz dollár helyett Frent csak háromszázat talált és azzal vádolta földijét, hogy ő lopta el a pénzt. A dévai járásbiróság Frentet rágalmazás miatt pénzbüntetésre itélte. Ezt az itéletet a dévai törvényszék jóváhagyta, mig tegnap harmadik fokon a temesvári tábla tárgyalta az ügyet és szintén megerősitette a marasztaló itéletet azon az alapon, mert Frent jogtalanul rágalmazta Hulbertet és nincsenek bizonyitékai, hogy ő tulajdonitotta volna el a négyszáz dollárt.

Borzalmak hazája
lett a japán földrengés vidéke

Tokió, március 9.

A legutóbbi földrengés borzalmas arányai voltaképpen csak most bontakoznak ki. A földrengés körülbelül ugyanazokon a helyeken volt, mint 1925-ben. Rengeteg sok olyan falu, amely az 1925 évi májusi pusztulás után most volt épülőfélben, ujból rommá lett. A lakosság között uralkodó pánik még mindig nem mult el. A kormány az elpusztult vidékek népének élelmezésére hadihajókat és repülőgépeket bocsátott rendelkezésre. Mineyama város ötezer lakójának a fele részben meghalt, részben megsebesült. A város teljesen elpusztult. Miyazu többszáz lakósa csónakokon a tengerre menekült. A tangói kerületben 1699 ember meghalt, 3529 ház beomlott és 3426 ház leégett. Az emberek olyan gyorsan menekültek, hogy a nagy hó dacára alig nehány ruhadarabot kaptak magukra. Sokfelé holttestek hevernek az utakon. Kobe és Osaka városokban a megrémült emberek közül sokan az ablakokon ugráltak ki.

Egy aláirás
nem elegendő a cégjegyzésre

Temesvár, március 10.

A Banca Agrara kolozsvári pénzintézet temesvári fiókja ezerhatszáz-hetven svájci frank erejéig kezességet vállalt egy svájci cégnél Serényi Dezső temesvári cérnanagykereskedő tartozásáért. A kezességi váltót a bank temesvári fiókjának Marcu nevü igazgatója egyedül irta alá. Serényi azonban nem fizetett és a svájci cég erre a váltót beperele. Tegnap volt ebben az ügyben a temesvári törvényszék előtt a tárgyalás, amikor is a temesvári bankfiók képviselője azzal védekezett, hogy a peresitett váltó nem érvényes, mert azt csupán Marcu irta alá és igy az aláirás tulajdonképpen nem cégszerü. Ezzel szemben a svájci cég jogi képviselője azt vitatta, hogy a bankfiók felelős az összegért, mert igazgatójának ténykedéséért az intézet felel. Kérte egyben a törvényszéket arra is, hogy amennyiben a szabálytalan cégjegyzés miatt el is utasitja a váltópert, adjon helyet a polgári pernek azon az alapon, hogy a bank felelős alkalmazottai cselekedeteiért. A törvényszék a svájci céget váltókeresetével elutasitotta, a váltót alaki szempontból semmisnek mondotta ki és a Banca Agrara temesvári fiókja váltókifogásainak helytadott. Az itélőtábla lesz hivatott dönteni, vajjon a váltóperből lehet-e polgári per.

Első Bánáti Toronyóragyár

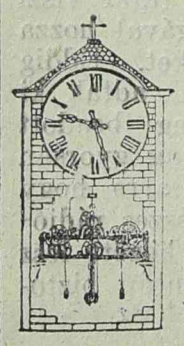

Tulajdonos **Böling Miklós**

Timisoara, Strada D. Olanescu (Kis Dózsa-u ca 1.)

Gyárt, átalakit és javit torony- és villanyóraberendezéseket. Kérjen ajánlatot

Nyugtalanul és szomoruan töltötték
a fogházban Bejan és Miclos az első éjszakát

Temesvár, március 10.

Nemcsak Temesvárott, de egész Erdélyben élénk feltünést keltett Bejan Kornél temesmegyei szubprefektus előzetes letartóztatása. Bejan annak idején Biharmegyében kezdte meg közigazgatási pályáját, előbb bihormegyei szolgabiró, utóbb ottani szubprefektus lett, mig 1923-ban hasonló minőségben Temesvárra helyezték át. Több hónapon keresztül mint megbizott prefektus is vezette Temes-Torontálmegye ügyeit. Miclos György sokáig Nagybecskereken müködött a megyénél, a román imperium átvételekor pedig a temesvári adóhivatalban nyert beosztást és öt év előtt Temesmegye főszámvevője lett. Bejan Kornél és Miclos György ez első éjszakát a fogházban meglehetősen

nyugtalanul töltötték.

Mindketten igen szomoruak. Időnkint nehéz sóhajtás szakad fel mellükből.

Bradescu Virgil vezetőügyész tegnap délelőtt meglátogatta Bejant és Miclost celláikban és kivánságaik felől érdeklődött. Mindketten azt a kérelmet terjesztették elő a főügyésznek, hogy hazulról élelmezhessék magukat. Azonkivül olvasni valót is kértek. A főügyész mindkét kérelemnek eleget tett. Megengedte, hogy hazulról élelmezhessék magukat, ágynemüt hozhatnak be a fogházba és olvasmányokat is szerezhetnek hazulról.

A főügyész látogatása

csak rövid ideig tartott. Élénkebb beszélgetés a foglyok és a főügyész között nem fejlődött ki. Bejan felette szótlanul fogadta a főügyészt.

Az ügy részleteit a vizsgálat fogja megállapitani. Nem felelnek meg a tényállásnak a két főtisztviselő által eltulajdonitott összeg nagyságáról elterjesztett hirek, mert Bradescu főügyész kijelentése szerint az összeg nem haladja meg a kétmillió leit.

Romániát katonailag is támogatja
a Népszövetség valamennyi tagja a szovjet ellen

Bukarest, március 20.

A nagy világlapok kimeritő cikkekben foglalkoznak a besszarábiai egyezménynek Olaszország által történt ratifikálásával. A londoni Morning Post irja, hogy a ratifikálás a legsulyosabb csapás, melyet a Népszövetség fennállása óta a bolsevistákra mértek. A Daily Mail szerint diplomáciai körökben Olaszország lépését formaszerünek mondják, de beavatott helyen ugy tudják, hogy ez gondosan

megfontolt ellenlépés

volt a távolkeleti szovjetüzelmekkel szemben. A Westminster Gazette szerint Anglia a ratifikálás során Olaszországban hatalmas támaszt kapott Oroszországgal szemben. Az angol munkáspárti lapok szerint a ratifikálás olasz sakkhuzás Franciaországgal és angol sakkhuzás a szovjettel szemben. Berlini hiradás szerint

Moszkvában

a ratifikálás kedvezőtlen hatást gyakorolt. A szovjetkormány jegyzéket fog Olaszországhoz intézni, melyben a ratifikálást barátságtalan aktusnak minősiti. Az olasz sajtó egyhanguan megállapitja, hogy a kormány a ratifikálással csak régebbi igéretének tett eleget. A Neue Freie Presse római tudósitója ugy értesül, hogy a ratifikálás és Bethlen magyar miniszterelnök római utja között összefüggés van. Az olasz politika egy csapással

két legyet ütött.

Lekötelezte Romániát és lehetővé tette a román-magyar kiegyezést, amely most már nagyobb lépésekkel haladhat előre.

Az angol lapok megállapitják, hogy a besszarábiai kérdés most már a Népszövetséghez tartozik. Ha a szovjet megtámadná Besszarábiát, a Népszövetség valamennyi tagja a szovjet elleni harcban köteles Romániát

katonailag is támogatni.

A francia sajtót is élénken foglalkoztatja a ratifikálás. A Journal kijelenti, hogy gyökeres politikai fordulatról van szó. Egy esetleges orosz-angol viszályban Olaszország Anglia oldalán fog állani.

Temesvári ügyvéd nevében csalt
egy szélhámos fiatalember két gyertyámosi családnál

Temesvár, március 10.

Kedden délután borotvált arcu, gummikabátos, körülbelül tizenkilenc-husz éves fiatalember tünt fel Gyertyámos utcáin és a járókelőktől Spitz Márton malomtisztviselő lakása után kérdezősködött. Végre megtalálta a házat és benyitott oda, ahol Spitz Mártonnét kereste.

— Brudariu dr. temesvári ügyvéd vagyok, — mutatkozott be, — tessék, itt a névjegyem.

Spitz Mártonné megkérdezte a látogatót, hogy mit kiván.

— Temesvárról jövök.

Az ön férje,

Spitz Márton háromhavi fogházbüntetést ül az ügyészségi fogházban. Tojáscsempészetért elitélték harminchatezer leire, de mert nem tudta a birságot megfizetni, azért megváltoztatták azt három hónapi elzárásra. Az asszony ráhagyta, hogy ugy van. A fiatalember azután elmondta, hogy Spitz egy-két napon belül kiszabadulhat, ehhez azonban feltétlenül szükség van háromezer leire. Spitzné megkérte házigazdáját, Roser Ferencet, hogy ezt az összeget valahonnan szerezze meg neki kölcsönbe. Tulliusz Ádám szomszéd adta a háromezer leit, melyet aztán az

állitólagos ügyvéd

nyugta ellenében átvett és eltávozott.

Azután Müller Miklós gazda háza felé igyekezett. Müller veje, Müller György hamispénzgyártás miatt négy évi fogházra van itélve. Müllereknél is azt adta elő, hogy Müller György ötezer leiért viszszanyerheti szabadságát. Hangoztatta, hogy gyorsan kell a dolgot elintézni, mert Temesvárról autón jött ki és a soffőr türelmetlenkedik. Müller Miklós azt mondta, hogy ő elmegy a soffőrhöz és rábeszéli, legyen türelemmel vagy egy félórát, mig a pénzt előkeriti. Ezzel el is távozott az autó megkeresésére. Bejárta az egész községet, azonban sehol nem találta meg a jelzett kocsit. Erre bosszusan visszament házába, ahol a fiatalembernek már csak

hült helyét találta.

Szerdán reggel Spitzné és Müller Miklós bejöttek Temesvárra és jelentést tettek a csalásról. Az ügyészségen Radulescu ügyész vette fel a panaszt és azonnal nyomozást inditott. Bizonyos, hogy a szélhámosságot csak olyan egyén követhette el, aki rövid idő előtt szabadult ki az ügyészségi fogházból, ahol kiismerte az ott levő foglyok családi körülményeit.

Ebben az ügyben Gutu Athanász, a rendőrség bünügyi osztályának főnöke is nyomozást inditott. A rendőrségen gyanakszanak, hogy a szélhámos Codreanu Jon

mehalai fiatalember,

aki már többrendbeli szélhámosságot követett el a falvakban. Codreanu hol ügyvédi irnoknak, hol detektivnek adta ki magát és hiszékeny emberektől pénzt csalt ki. Ilyen szélhámosságért be is volt zárva és az ügyészségi fogházból csak néhány nap előtt szabadult ki.

Tőzsdei árfolyamok.

Zürichben a lei 3·10, Párisban 15·15

Temesvári magánárfolyamok 1927 március 10-én reggel

(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai)

Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban, a harmadik bankjegyet középkurzuson.

Angol font: 825·00—827·00—827·00, dollár: 169·50—170·00—170·50, dinár: 2·98 külföldi, 2·99 belföldi, 2·96 effect, hollandi forint: 69·00—71·00—71·00, francia frank: 6·63—6·67—6·70, olasz lira: 7·50—7·60—7·50, cseh korona: 5·03 5·05—5·03, osztrák silling: 23·85—23·90—23·90, német márka: 40·30—40·50—40·50, magyar pengő: 29·70—29·80—30·00, svájci frank: 33·70—33·80—33·80.

Terményárak:

Buza 895, árpa 530, rozs 600, zab 550, tengeri 460 lei métermázsánként ab feladóállomás.

Olcsó bevásárlási alkalom!

Megvettem a Feder-féle üzletet és egyes cikkeket, amelyeket tovább raktáron nem tartok, igen olcsón eladok.

Női és férfi harisnyák
Kötött mellények
Zsebkendők
Női és férfi ingek
Női és gyermek kötények
Porcellán disztá gyak
Kések és ollók
Bőr kézitáska és zsebtárca
Tükrök, felszolgáló fatálca
Cipő-sámfák
Pipa- és dohánytárcák
Iskolatáskák
Levélpapirok
Nadrág- és harisnytartók
Nyakkendők
Keztyük
Fogkefék
Manikür kazetták.

Kérem üzletemet vételkényszer nélkül felkeresni, hogy rendkivül olcsó áraimról meggyőződhessen!

REEBERGER

Belváros, Szent György-tér, Kossák fényképész mellett.

(370)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Husz esztendő egy bank életéből

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság alapitásának huszéves fordulója — Csendes jubileum — Kis bankból Románia legnagyobb koncernje

A vállalkozási szellem és akarat diadala

Temesvár, március 10.

Husz év történetét találja alább az olvasó. Táviratstilusban rövid naplójegyzeteket, amelyek sulya és jelentősége igy annál inkább kidomborodik. A naplójegyzetek bizonyára mindenkit érdekelnek, de elsősoran izgató olvasmány a közgazdászok részére. És tanulság is. Megtanitanak arra, hogy ambició, szorgalom, kitartás, vasakarat és vállalkozó kedv mit képesek teremteni. A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságról van szó, amely most ünnepelte teljes csendben — ugyszólván a nyilvánosság kizárásával — alapitásának huszéves fordulóját. Husz esztendő egy pénzintézet életében nem olyan nagy idő, hogy külön alkalmat szolgáltatna a jubilálásra. Ebben az esetben azonban éppen az a körülmény késztet a huszéves fordulóról való külön megemlékezésre, hogy a husz esztendő aránylagos rövidsége dacára is a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság a fejlődésnek olyan hatalmas utját futotta be, mely

párját ritkitja

a közgazdasági életben. Mert egyet nem szabad elfelejteni a háborus Bosel és Castiglioni vagyonok összehalmozódása korszakában. Itt nem a konjunktura merész, vagy vakmerő kihasználásáról volt szó, hanem céltudatos, szolid alkotómunkáról, mely nem harácsolni akart, hanem a közgazdasági élet komoly és maradandó tényezője lenni. Hogy az mennyiben sikerült, mutatják azok a határkövek, melyek egy-egy esztendő fejlődését tüntetik fel.

A bank életében tovatünt husz esztendő alatt nem uralkodtak könnyü viszonyok. 1908-ban jelentkezett a nagy pénzválság, mint a balkán háboruk előfutárja, mely háboru azután 1911-ben ki is tört majd 1913-ban uj európai méretü pénzkrizis álott be, mely a nagy

világháboru előjele

volt s mely világháboru a világot 1914. év augusztus hó 1-én rázkódtatta meg és 4 éven keresztül tartott. Az 1919. esztendőben a legjellemzőbb tünet a Temesvárott s az egész Bánában uralkodó bizonytalan állapot volt; erre az időre esik a bánáti köztársaság proklamálása és a szerb megszállás. 1920-ban következett a román királyságba való beolvadás és a korona elértéktelenedése; ugyanezen esztendőben történt meg a koronának leire való átcserélése és azóta gazdasági életünket a leinek 14 centimről circa 2.75 centimre való devalválódása uralja.

Hogy az intézet ezen sulyos, a világot alapjaiban megrázó események közepette is az állandó fejlődés képét mutatja, annak a nagy óvatosságnak tulajdonitható, melyet minden helyzetben tanusitott. Soha nem volt jelszava a minden áron való nyerészkedés, hanem a kockázat lehető kizárásával teremtő és termékenyitő tevékenységet akart kifejteni a gazdasági életben.

Mielőtt megkezdenök ezen izgatóan érdekes gazdasági napló közlését, nem volna teljes a beszámoló, ha legalább néhány sorban meg nem emlékeznénk arról a férfiuról, akinek nevéhez és munkásságához nemcsak az intézet alapitása, hanem annak a hatalmas koncernnek megteremtése is füződik, melyet nemcsak a Bánságban és egész Romániában, hanem a külföldön is mindenütt, mint Szana koncernt ismernek. A bankok és különböző gyárak, iparvállalatok

egész légiója

tartozik ezen koncernhez és valamennyi irányitásában igen tevékeny részt vesz Szana Zsigmond angol vicekonzul, a Temesvári Bank vezérigazgatója. Az ő neve és müködése annyira egybeforrt a bank és számtalan vállalata letével, hogy ezek nélküle már el sem képzelhetők. Szana neve a közgazdasági életben fogalom és hogy milyen tekintély, azt misem bizonyitja jobban, minthogy Szana Zsigmond nélkül semmiféle gazdasági megmozdulás szinte el sem képzelhető. Hogy emellett az irodalom, a zene, a müvészetek őszinte barátja és istápolója, talán szintén idetartozik egy kissé, mert ő a gyakorlatban bizonyitja, hogy a tőke kötelez. És ha ezért a néhány személyeskedő sorért megharagszik, ugy ez csak kiegészíti portréját, melynek egyik jellemző sajátsága a szerénység.

Az intézet alapitása óta elmult husz év eseményei szük kivonatban naplószerü jegyzetekben a következők:

1906—07.

Az alapitás 1906. év május hó 5-én történt; az üzleti tevékenység 1906. szeptember hó 1-én kezdődött meg, Temesvári Kereskedelmi R.-T. cég alatt.

Az első üzletév 16 hónapot foglal magában. Alaptőke 500.000.— korona. Váltóüzlet nyitása. Áruosztály létesitése; liszt-, vas-, géposztály. Alaptőkeemelés 500.000.— koronáról 1,000.000.— koronára. Aradi fiók létesitése az áruüzlet céljaira.

1908.

A megye az általa kezelt alapok és árvapénzek egy részét betétként intézetünknél helyezi el. Lebonyolitjuk a hitelkrizis folytán nehézségekbe jutott Népbank, Kisbecskereki Teréziamalom és a Blau-féle szeszgyár liquidálását. Biztositási osztály létesitése a „Fonciére" Pesti Biztositó társulat képviseletének átvétele utján.

1909.

A gyárvárosi ifók létesitése. Participálás az eszéki Reissner-féle gyufagyárnak részvénytársasággá való átalakitásában, „Dráva" Gyujtógyár R.-T. cég alatt. A Délmagyarországi Cukorka és Csokoládégyár R.-T. mostani „Kandia" R.-T. Cukorka, Csokoládé és Konzervmüvek és az Első Kétféli Hengergőzmalom R.-T. alapitása a bank égisze alatt. Résztveszünk a d'Harcourt-féle 3500 holdas kalácsi és székesuti birtokok értékesitésére alakult szindikátusban.

1910.

Alaptőkeemelés 1,000.000.— koronáról 1,500.000.— koronára. Az Első Temesvári Szeszégető és Finomitó R.-T. részvénymajoritásának megszerzése. Részesedést vállalunk a részvénytársasággá átalakitott Pálffy-féle szegedi gyufagyárnál. Kétemeletes ház megvásárlása a Jenőhercegtéren, ahol a bank egyébként el van helyezve. A cég megváltoztatása Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T.ra.

1911.

Alaptőkeemelés 1,500.000.— koronáról 2,500.000.— koronára. Részesedés a Hungária Általános Biztositótársulat R.-T., Budapest alapitásánál és vezérügynökségének átvétele. A gróf d'Harcourt-féle birtokok parcellázásának befejezése. A Temesvári Polgári Sörfőzde R.-T. részvénytöbbségének megszerzése. Gróf Blankenstein megbizása 1700 kat. hold nagyságu birtokának parcellázására. Részesedés a Budavidéki Gőztégla és Tetőcserépgyár R.-T. alapitásánál. Az Első Temesvári Szeszégető R.-T. részvényei a budapesti tőzsdére bevezettetnek. Az intézeti házzal határos épület, korábbi Stefanovits-ház megvásárlása.

1912.

Részesedés az Első Temesvári Szeszégető és Finomitó R.-T. és a Temesvári Polgári Sörfőzde R.-T. alaptőkeemelésének keresztülvitelére létesitett szindikátusban. Utóbbi cég megvásárolja a lippai sörgyár Bondy és Comp. nevü vállalatot és ezt Szt. György Sörfőzde R.-T. név alatt vezeti tovább. A Temesvári Telekbank és Epitő R.-T. alapitása.

1913.

Pénzkrizis, melynek következménye a Temesvári Forgalmi Bank R.-T. összeomlása, mely intézet liquidálását keresztülviszszük. Temesvár városa részére 3 millió sv. Frc. külföldi kölcsönnek közvetitése.

1914.

A háboru kitörése augusztus 1-én. A józsefvárosi fiók létesitése.

1915.

Részesedés a Szikra Gyujtóárugyár R.-T. Budapest létesitésénél. A Józsefváros Uri-utca 4. sz. alatti ingatlanunk értékesitése.

1916.

A Földbérleti és Parcellázó Bank R.-T. részvénycsomagjának megszerzése. Az Első Nagykikindai Takarékpénztár R.-T. affiliása. A Széchényi Házépitő R.-T. részvénytöbbségének megszerzése. Részesedésvállalás az 1812 óta létező Kimmel I. és C. R.-T. cégnél. A Mezőgazdasági Ipar R.-T. alapitása. A „Hungária" Gőzmalom R.-T. mostani Temesvári „Bega" Gőzmalom R.-T. részvénytöbbségének megszerzése. Alaptőkeemelés 2.500.000.— koronáról 3,000.000.— koronára.

1917.

Két alaptőkeemelés, először 3,000.000.— koronáról 4,000.000.— kornára, majd 5,000.000.— koronára. Az Első Nagykikindai Takarékpénztár R.-T.-nak a Nagykikindai kerületi Takarékpénztárral való egyesülése; uj cég: Első Nagykikindai és Kerületi Takarékpénztár R.-T. Az 1872-ben alapitott Dettai Takarékpénztár affiliálása. „Délmagyarországi Jelzáloghitelbank R.-T." jelenlegi Bánáti Hitelbank R.-T. affiliálása. Részesedést vállalunk a Magyar Automata Müvek R.-T. budapesti cégnél és a Kavaráni Mész- és Aszfaltipar R.-T. alapitásában. Az Első Dettai Téglagyár R.-T. és a Lamoth Sándor, Gőzmalom és Gépgyár R.-T. alapitása. Résztveszünk a Czinner et. Co. R.-T. szegedi szalámigyár alapitásánál.

1918.

Alaptőkeemelés 5 millió koronáról 8 millió koronára. Az 1869. óta fennálló Zsombolyai Takarékpénztár affiliálása. A Mezőgazdasági Hitelbank R.-T. affiliálása részvénycsere folytán. Az Első Temesvári Szeszégető R.-T. utján az Erdélyi Szeszgyár R.-T. Marosvásárhely, alapitása. A Dettai Takarékpénztár a Gátaljai Takarékpénztárt érdekkörébe vonja. A Mezőgazdasági Ipar R.-T.-hoz a következő cégek csatlakoznak: Friedmann Manó és Társai R.-T. Temesvár, Friedmann Manó és Társai R.-T. Pészak, Friedmann és Patek R.-T. Nagykikinda, Lu-

Karikaturák Kora-Korber Nándor kiállitásán a gyárvárosi Andrássy-ut 4. sz. a. müteremben láthatók

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kács és Társai R.-T., Nagybecskerek. Tervezet kidolgozása a Temesvári Husvásárpénztár és Élelmezési R.-T. létesitése céljaira. Részesedünk a Balkán Impex R.-T. Timisoara cégnél. Résztveszünk a Torontáli Szőnyeg- és Butorszövetgyár R.-T. Nagybecskerek alapitásában. A resicai Flesch Testvérek cégének részvénytársasággá való átalakitása és ennél való részesedés. A cég szövege később Resicai Kereskedelmi R.-T.-ra módosul.

1919.

Alaptőkeemelés 8 millió koronáról 8,500.000.— koronára. Saját hadikölcsönktövénykészletünk eladása. A Löwinger Testvérek-féle temesvári ecetgyár részvénytársasággá való átalakitása. A Magyar Automatamüveknél birt részesedésünk realizálása. A Hercules Gőztéglagyár R.-T. Temesvár megszerzése. A Mezőgazdasági Hitelbank R.-T. Temesvár beolvasztása.

1920.

Két alaptőkeemelés, először 8,500.000.— koronáról 10,000.000.— koronára, azután 25,000.000.— koronára. A második emissziónál a Banca Marmorosch Blank et. Co. S. A. bucuresti cég is részesedést vállal és ez alkalomból létrejön a szerződéses érdekközösség ezen intézettel. A koronának átcserélése leire. Intézetünk az átcserélésnél 55,000.000.— korona pénzállományt jelent be. Becserélés után alaptőkénk 12,500.000.— leit tesz ki, a tartalékok pedig 22,500.000.— leit. Résztveszünk a Resicai Vasművek és Uradalmak R.-T. részvényeinek bevezetésénél és piacra való helyezésénél. Résztveszünk az Egyesült Bank és Takarékpénztár R.-T. Oradea-Mare alaptőkeemelésénél. Fleissig és Csányi Bankháznak részvénytársasággá való átalakitása, Általános Bank és Váltóüzet R.-T. cég alatt. A Palace Házépitő R.-T. részvényeinek megvásárlása. A Mechanikai Hordógyár és Famegmunkáló R.-T. alapitása. A Helicon Bánáti Nyomda R.-T. alapitása. A Bánáti Házépitő R:-T. Timisoara alapitása, az intézeti székház felépitése céljából. Részesedés az Egyesült Olaj- és Szappanmüvek R.-T. Timisoara alapitásánál. Részesedés a „Gea"-Krayer Egyesült Nagyvagyoriák és Gyógyipari R.-T. Timisoara alapitásánál.

1921.

A Magyarországon és Jugoszláviában levő vállalatainknál fennálló részesedésünket, a Szikra gyufagyár R.-T. és a Hungária Általános Biztositó Társulat kivételével, nyereséggel értékesitjük. Értékesitjük a Palace Házépitő R.-T. részvényeinket. Fiók létesitése Orsován. Affiliáljuk az 1876. óta fennálló Első Karánsebesi Takarékpénztár és a Kereskedelmi Bank R.-T. Lugoj, pénzintézeteket. Affiliáljuk a Közgazdasági Bank R.-T.-ot Timisoara. Részesedésvállalás az Egyesült Bank és Takarékpénztár R.-T. Oradea-Marei intézetnél. Dobos Sámuel R.-T. Timisoara, alapitása. Részesedés a Renner Testvérek Bőrgyár R.-T. cluji cégnél. A „Dura" Elektrotechnikai és Müszaki Vállalat, Timisoara, alapitása. Részesedést vállalunk a Dr. Weltner Árminféle enyvgyár Timisoara, vállalatnál.

1922.

Átköltözködés az uj intézeti palotába. Alaptőkeemelés 12,500.000 leiről 20,000.000.— leire, ugyanakkor a tartalékok 32,500.000.— leire emelkednek. Az Egyesült Bank és Takarékpénztár R.-T.-nál, Oradea-Mare, valamint az Általános Bank és Váltóüzlet R.-T.-nál Timisoara fennálló részesedésünk értékesitése. A Perjámos-Haulikfalvai Népbank R.-T. Periam affiliálása. A Herz Ármin Fiai Román Szalámigyár alapitása. A „Leda" Vegyitermékek gyára R.-T. Timisoara, alapitása. A Kissling Rudolf és Fia, Román Csillár- és Bronzárugyár, Timisoara, alapitása. Az Adriai Biztositó Társulat vezérügynökségének átvétele.

1923.

A Karaváni Mész- és Aszfaltipar R.-T.-nál birt részesedés értékesitése. A Resicai Vasművek és Uradalmak R.-T. alaptőkeemeléséből kifolyólag intézetünk mint jegyzőnely szerepel. Átvesszük a nehézségekkel küzdő Lloyd-Bank és Kereskedelmi R.-T. timisoarai cég liquidálását, anélkül, hogy ott bármily részesedésünk volna. A Bánáti Házépitő R.-T. összes részvényei megvásárlása és az intézeti székháznak a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. nevére való telekkönyvi átirása. Részesedésvállalás a Creditul Industrial (Societate Nationala de Credit Industrial) alapitásánál. A Nagykomlósi Népbank R.-T. affiliálása. A Román Textilmüvek R.-T. Timisoara, alapitása. Az Egyesült Lakk- és Festék-Importtársaság Timisoara, alapitása. Közgyülési határozat az alaptőkének 50 millió leiig való felemelésére.

1924.

A háboru előtti adósság utolsó maradványa kiegyenlitést nyer. Alaptőkeemelés 20,000.000.— leiről 35,000.000.— leire. A tartalékok 51,000.000.— leire emelkednek. A Zsombolyai és Nagyszentmiklósi fiók létesitése. Résztveszünk azon szindikátusban, amely a Resicai Vasművek és Uradalmak R.-T. alaptőkeemelésének garantálása céljából létesült. A régi intézeti házak értékesitése. A Földbérleti és Parcellázóbank R.-T. az Első Dettai Téglagyár R.-T. és az Egyesült Olaj- és Szappanmüvek R.-T.-nál birt részesedésünk értékesitése. Az Aromatica, Román Vegyimüvek R.-T. Timisoara, alapitása. Részesedés vállalás a Bánáti Szövőipar R.-T., továbbá a „Bisztra" Erdőkihasználási R.-T. és a Forestiera Banatului S. A.-nál.

1925.

Az Oravicai Fiók létesitése. A Herz Ármin Fiai Román Szalámigyár hasonló cégü részvénytársasággá való átalakitása. Az Első Temesvári Enyvgyár átalakitása „Tanara" Kémiai gyár R.-T.-gá. A Kissling Rudolf és Fia, Román Csillár- és Bronzárugyár R.-T. megváltoztatja a cégszöveget, „Lumina" Első Román Csillár- és Fémárugyár R.-T.-ra.

1926.

Az alaptőkeemelés végrehajtása, 35 millióról 50 millió leire. A tartalékok 71 millió leire emelkednek. Affiliáljuk az Első Resicai Takarékpénztár R.-T.-ot és fiókunkká alakitjuk. A Temesvári Sörgyár R.-T. megvásárolja az ujaradi Sörfőzdét. A Resicai Kereskedelmi R.-T.-nál birt részesedésünk értékesitése.

Osztalékok:

1906—07 korona 30.— 6%, 1908 korona 30.— 6%, 1909 korona 30.— 6%, 1910 korona 40.— 8%, 1911 korona 45.— 9%, 1912 korona 50.— 10%, 1913 korona 50.— 10%. **Világháboru:** 1914 korona 30.— 6%, 1915 korona 35.— 7%, 1916 korona 40.— 8%, 1917 korona 45.— 9%, 1918 korona 45.— 9%, 1919 korona 50.— 10%. **A korona átcserélése leire:** 1920 Lei 30.— 12%, 1921 Lei 40.— 16%, 1922 Lei 50.— 20%, 1923 Lei 65.— 26%, 1924 Lei 70.— 28%, 1925 Lei 85.— 34%, 1926 Lei 90.— 36%.

A husz évi müködésről és elsősorban a mult esztendő üzleti eredményéről számolt be

a bank közgyülése

mely tegnap volt. A huszéves jubileumot csendes, de ünnepélyes keretekben ünnepelte Románia legjelentősebb és legnagyobb vidéki pénzintézete. A közgyülésen Aristide Blank intézeti alelnök akadályoztatása miatt Nikora Kornél dr. igazgatósági tag elnökölt; a jegyzőkönyv vezetésére Becker János dr. intézeti főügyész és annak hitelesitésére Pentia József és Putici Oktávián részvényesek kérettek fel.

Szana Zsigmond vezérigazgató által előterjesztett évi jelentés érdekes általános visszapillantást tartalmaz az elmult husz év történetére. Az intézet imponáló fejlődése mellett tanuskodó mérlegadatokról egy korábbi közleményünkkel olvasóinkat már tájékoztattuk; ehelyütt csak emlitésreméltónak találjuk, hogy

a bruttonyereség

a mult évi 28.4 millióról 42.7 millióra, a tiszta nyereség 16.4 millióról 23.5 millióra, a betétek a mult évi 290 millióról 338 millióra emelkedtek és az üzletterjedelem megnövekedésének jele az is, hogy a kibocsátott betétkönyvek száma a mult évi 2479-ről 4693-ra emelkedett. Minden irányban tehát egy virágzó fejlődés képe észlelhető és az általános gazdasági érdekek szempontjából örvendetes, ha a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. ezen erős és éltető támasza gazdasági életünknek — a ritkán tapasztalt prosperitás képét mutatja.

Az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó inditványa egyhangulag elfogadtatott és a lefolyt üzletévre 90.— Lei, vagyis a névérték után

36% osztalék

kifizetése határoztatott el. A szelvény március 10.-étől kezdve az intézet pénztárainál beváltatik. Az intézet összes kimutatott tartalékjai az idei dotációival együtt 80 millió leit tesznek ki, vagyis minden részvényre 400 lei esik.

A közgyülés egyben elhatározta az intézet alaptőkéjének 50 millióról 75 millióra való felemelését; az igazgatóság egyelőre csak a kibocsájtási fehatalmazást biztositja magának, hogy azután egy neki megfelelő időpontban saját tőkéit az emelkedő forgalmával összhangba hozza.

Kun Richárd igazgatósági tag azután meleg szavakkal méltatja Szana Zsigmond vezérigazgató, az intézet alapitója és 20 év óta szakadatlan vezetője müködését és a közgyülés megerősiti az igazgatóság azon határozatát, hogy az intézet fennállásának 20-éves jubileuma alkalmából vezérigazgatójának nevére egy „Jubileumi-Tisztviselői-Segélyalapot" egy millió leiel létesitsen.

Az ünnepélyesen lefolyt közgyülésen

jelen voltak:

M. Policrat szenátor, Szabolcska Mihály, Kun Richrád, Löffler Béla, Endrei Mózes dr., Pentia József, Taussig József, Nicora Kornél dr., Kimmel Ig. Sándor, Coste Gyula dr., Kiszner Albert, Györbiró Jenő dr., Mezin Valér dr., Arzenovici Gyula, Rothbart Jakab, Braun Ernő dr.,Löwinger Dezső, Hermann Frigyes, Magyar László, Ungváry József, Schönbrunn Adolf, Schnabl Lajos, Zacharius Ferenc, Krayer Elemér, Pausz Róbert, Vásárhelyi Imre, Latter Mihály, Deutsch R. Rezső, Krayer József, Körper Mór, Polgár Adolf, Hoffmann Jenő, Gitta Béla, Uhrmann Alfréd, Galandauer A., Ámon Ernő, Maidanic, Grosz Iván, Neubauer Gyula, Ozorai Lajos dr., Mannheim Lajos dr., Tornoczy Lajos, Bernstein Sándor, Freund Márk dr., Bittó Ferenc, Dénes Ignác, Forgács Jenő, Färber Jenő, Putici Oktávián dr., Klein Jenő, Kovács Gedeon, Häring Gusztáv, Frankl Ignác dr., Szidon Oszkár, Nyiri Jenő, Kimmel Gyula, Mihalovits Livius, Halbher Henrik, Deixner Gyula, Glück József, Grossmann Max, Neubauer Gida, Mannheim Lajos, Mateiu Simeon, Vasi Vasilie Comjáth, Weil Árpád, Bernstein Dezső, Fleissig Adolf, Böhm Mihály dr., Boka Romulusz, Leb Lajos, Fränkl Ákos dr., Löffler Imre dr., Beniczky György dr., Kecskeméty Sándor, Häring Ármin, Schoosz Artur, Valcovici Victor, Lendvai Jenő, Perényi Géza, Hajts Árpád, Kun Artur dr., Pincu Kornel dr., Hajdu Frigyes dr., Róna Ignác dr., stb.

KÖRISRÖNKÖK
bognárfa és FENYŐRUDAK vagontételben és detailban legolcsóbb árak mellett kapható
Deutsch Jakab
Timişoara-Fabrica, Str. Dacilor 56 (Fő-utca) Telefon 601.

Kerékpár
Varrógép
Grammophon
Motor-kerékpár
legolcsóbban **KATZKY**-nál Timisoara, Str. Merczy 10.
Kedvező fizetési feltételek. Viszont eladóknak nagy engedmény.

GYÁRI LERAKAT
Traversek, Betonvas, Faconvas és mindennemü **Rudvasak** legolcsóbb gyári árakon kicsiben és nagyban kapható.
Deutsch Jakab
Timişoara-Fabrica. Str. Dacilor 56 (Fő-utca) Telefon 601.

Butoraimat minden elfogadható árban árusitom készpénzért és részletre is.
Sehol nem létező árak
Egyszerü és finom mübotorok, konyhák, leányszobák. Okvetlen tekintse meg vételkényszer nélkül.
UNGOR mübutorasztalos,
II., Fő-utca 33-35. Telefon 10-71
II., Névtelen-u. 68. Telefon 10-70

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Piața Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4

Telefonszámaink:
Szerkesztőség: 2—52
Kiadóhivatal: 2—52
Nyomda: 10
Felelős szerkesztő lakása: 2—42

Előfizetési árak:
Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az országban 4 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél cs., Ausztriában 20 garas.

Felelős szerkesztő:
Vuchetich Endre dr.

A paprika

csipős magyar füszer, nem igen birja azt a kényes nyugati gyomor. Sokat hallott a magyar paprikáról Karin Michaelis, a dán irónő is. Temesvári előadása után sorra látogatja autón a környékbeli falvakat. Fibisen gyönyörködött egy román lakodalomban s nem győzte csudálni a menyasszony sok cifra párnájával megrakott kocsit. Aztán tovább vágtatott Temeshidegkutra. Ott egy kereskedőnek volt vendége, akinek családja tizóraival kinálta meg. Hideg sonkát tálaltak s Karin Michaelis érdeklődve kérdezte, hogy mi az a hosszukás zöld holmi az asztal közepén álló tányéron.

— Zöld paprika, — felelték a házak.

— Ahá, ez az a hires paprika, melyről már annyit hallottam. Ezt megkóstolom.

És miként a többiek, kettévágta a paprikát és beleharapott. De rögtön ijedten tette le.

— Huh, olyan, mint a tüz!

Messzire eltolta magától a paprikát és többé a világ minden kincséért sem nyult volna hozzá. A végén megjegyezte:

— Olyan gondolatban és cselekvésben tüzes nép csemegéje a paprika, aminő a magyar. Kérdés, azért birja a paprikát, mert a nép olyan tüzes, vagy azért olyan tüzes a magyar, mert a paprikát eszi.

— **Ferdinánd király olaszországi üdülése.** Bukarestből jelentik: Ferdinánd király valószinüleg április 5-én külföldre utazik és Délolaszország egyik városában fog hosszabb ideig üdülni.

— **A jugoszláv királyi pár Bukarestben.** Sándor jugoszláv király és Mariora királyné udvari vonaton Belgrádból Bukarestbe utaznak. A jugoszláv királyi pár vonata az éjszaka folyamán halad át a temesvári állomáson.

— **A temesvári vasutigazgató helyettese.** Megirtuk, hogy Cristea Szilviusz vasutigazgató, a temesvári vasutigazgatóság vezetője maga mellé munkatársnak aligazgatói minőségben Dima Emil aradi vasuti mérnököt terjesztette fel kinevezésre. Felső helyen az előterjesztéshez hozzájárultak és Dima aligazgató kinevezése most jelent meg a hivatalos lapban.

— **Gazdaságpolitikai előadás a müegyetemen.** Március tizenötödikén, kedden délután hat órakor a temesvári müegyetem disztermében Madgearu Virgil a bukaresti kereskedelmi akadémia tanára tart előadást Nemzetgazdaság és világgazdaság cimen. Vendégeket szivesen látnak.

* **Jégszekrények,** fagylaltgépek, email- és aluminiumáruk legolcsóbban és legjobb kivitelben Scherter Ottónál, Temesvár-Belváros.

Ha két becsületes ember tárgyal

akkor a megértés és megegyezés nem marad el

Bukarest, március 10.

Averescu miniszterelnök a besszarábiai egyezmény ratifikálásának Olaszország részéről történt hivatalos közlése alkalmából, a következő táviratokat intézte tegnap az olasz királyhoz, Mussolinihez és Badoglio vezérkari főnökhöz. Az olasz királyhoz cimzett távirat igy szól:

— Durazzo márki, Felséged bukaresti rendkivüli követe, közölte velünk az olasz kormány nevében a besszarábiai csatlakozásra vonatkozó egyezmény ratifikálását. Olaszország barátságának ezen

ujabb bizonyitéka

alkalmából adassék meg nekem, hogy nagy örömöm mellett kifejezést adjak Felséged előtt az ország legőszintébb hálájának, a szeretett Itália és éppen annyira szeretett Felséged iránt.

A Mussolininek szoló távirat a következő:

— A mai minisztertanácson élénk örömmel vettük tudomásul Durazzo márkinak azt a hivatalos közlését, hogy az olasz kormány tegnap ratifikálta Besszarábia egyesülésére vonatkozó

párisi egyezményt.

Ámbár 1926 szeptember 17-én Romában történt levélváltásunk után ez a ratifikálás már csak idő kérdésének látszott, mégis a román kormány számot vetve a jelenlegi körülményekkel, ebben ujabb bizonyitékát látja Olaszország hü barátságának és ezért kedves kötelességemnek tartom, hogy kifejezzem az olasz nemzetnek, kormányának és különösen Excellenciádnak a román kormány nevében legmélyebb hálámat, amelyet az egész román nép velünk együtt érez. Én személyesen sohasem fogom elfelejteni Excellenciádnak szeptember 15-én hosszu beszélgetésünk végén az ajtónál mondott szavait, mikor kijelentette, hogy ha két becsületes ember tárgyal komoly kérdésekről,

nem maradhat el

a megértés és a megegyezés. Ezek a szavak vezettek engem, amikor két nap mulva aláirtam az emlitett barátsági egyezményt. Biztos voltam abban, amit tettem. Mai örömömet és hálámat csupán az a baráti vonzalom mulja felül, melyet Ön iránt érzek. Averescu.

A harmadik távirat Badoglio tábornoknak szól és a következőket tartalmazza:

— A ratifikálás kedves hire itt olyan hatást gyakorolt, amit könnyen elképzelhet. Mindnyájan tudjuk, hogy mennyire része van Önnek is abban, hogy ehhez

a szerencsés eredményhez

jutottunk és ezt jobban tudom én, mint bárki más. Ezért az ország általános érzelmeinek adok kifejezést, amikor küldöm Önnek Románia és különösen Besszarábia üdvözletét és Önt szeretettel ölelem. Averescu.

— **Jelentkezzenek a munkanélküliek.** A temesvári munkaügyi felügyelőség felhivja az összes munkanélkülieket, hogy a nyilvántartási lajstromba való felvételük céljából naponta a hivatalos órák alatt jelentkezzenek a Jenő-herceg-utca 4. szám alatt müködő állami munkaelhelyező hivatalnál. Adott esetben ott azonnal munkához is juthatnak.

— **Elhunyt román lelkész.** Balta János beregszői görög-keleti román lelkész negyvenhét évi lelki pásztorkodás után hetvenegy esztendős korában meghalt. A megboldogultat özvegye, fia Balta Koriolán dr. ügyvéd, leányai özvegy David Auróra, Zbegan mérnökné és nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése holnap délelőtt tizenegy órakor lesz Beregszón.

* **Bérautók,** preciz javitómühely, **autók garagirozása, akkumulátortöltés,** autók vétele és eladása. Éjjeli szolgálat. Autóorient garage. Bem-utca. Telefon 23-24 és 14-93.

— **Guiart tanár ünneplése.** A temesvári francia konzulátusi ügynökség a Ferdinand-szálló külön termében bankettet rendezett Guiart Jules dr. francia egyetemi tanár tiszteletére. A vendégtanárt elsőnek Bogdan Antal dr. prefektus üdvözölte, majd a Franciaország és Románia közötti barátságra üritette poharát. Dobosan János dr. főpolgármester Temesvár városa nevében üdvözölte a kiváló vendéget, utána Crismariu Oktavián dr., Suciu dr. és Popovici dr. mondottak felköszöntőket. Guiart tanár magasan szárnyaló beszédében köszönte meg az ünneplést és poharát a román népre és annak uralkodójára emelte.

— **Temesvári postások álarcos bálja.** A temesvári postafelügyelőség körzetébe tartozó postatisztviselők március tizenkilencedikén este tiz órai kezdettel a Tiszti Kaszinó összes termeiben álarcos bált rendeznek. A bál Papacostea postavezérigazgató védnöksége alatt áll. A bál rendezősége sok meglepetést tartogat a közönség számára, igy postrestante hivatalokat állit és rádióhangversenyt is rendez.

* A legjobb szórakozás a **Pátria-barba** menni.

— **A hivatásos zenészek Beethoven emlékének.** Beethoven halálának százéves fordulója alkalmával az erdélyi és bánsági hivatásos zenészek temesvári csoportjának negyvenöt tagu zenekara március huszonhatodikán Urlatianu Radu karnagy vezénylése melleti Beethoven-estélyt rendez a Tiszti Kaszinó nagytermében félkilenc órai kezdettel. A hangverseny értékét emeli az a körülmény, hogy Urlatianu Radu elsőizben mutatkozik be Temesvárott ilyen hatalmas zenekar élén.

— **Halálozás.** Somlóvásárhelyi Fábián Gábriella hosszas betegeskedés után tegnap harminckilencéves korában meghalt. Az elhunytat édesanyja és fivére, Fábián László dr. gyászolja. Temetése ma délután öt órakor lesz a gyárvárosi Indóház-ut 22. szám alatti gyászházból.

— **Nem birták el a betegséget.** Ebner Gizella harminchét esztendős temesgyarmatai asszony gyógyithatatlan betegsége miatt felakasztotta magát. Hasonló módon és szintén betegsége miatt véget vetett életének Omor községben Bogdan Jon 51 éves gazda.

* **Szenzációs ujdonság** a Lloyd Tavernában: Kovalik és Osten bárhumoristák óriási hangulatot csinálnak.

— **Hat millió helyett hat hónap.** Aradról jelentik: Berger Elemér bécsi ékszergyáros ügyéről annak idején sokat irtunk. Berger Elemér ékszereket csempészett be Romániába és ezáltal az államot óriási összegekkel kárositotta meg. Az aradi vámhivatal Berger Elemérre hat millió vámbirságot vetett ki és mivel ezt nem tudta kifizetni, ügye a törvényszék elé került, amely a birságot hat havi elzárásra változtatta meg. Az itélet ellen az aradi vámhivatal tizenöt napon belül tehet kifogást. A törvényszék ugy határozott, hogy az egyes ékszeréseknél a Berger Elemértől származó lefoglalt ékszereket, viszsza kell adni a cégeknek, minthogy beigazolódott, hogy az ékszereket jóhiszemüen vásárolták és nem tudtak a csempészetről.

— **Be kell mutatni a postatakarékkönyveket.** A temesvári postafelügyelőség felszólitja mindazon román állampolgárokat, akiknek birtokában régi magyar vagy osztrák postatakarékkönyvek vannak, hogy azokat április elsejéig helyezzék letétbe a temesvári postafelügyelőségnél. A csatolandó okmányokra vonatkozólag a temesvári postafelügyelőség szolgál részletes felvilágositással.

— **Heim Emmy** világhirü dalénekesnő március 11-én, pénteken tartja Freund Leó kamaratermében nagy ária- és dalestélyét. Müsoron Mahler, Debussy, Wolf, Brahms és Schumann-dalok szerepelnek. Jegyek Bánátnál és az esti pénztárnál. Hangverseny kezdete este 9 órakor, utána villamosközlekedés.

* Lángbetükkel vagyon az égre felirva, hogy a FARMODONT fogkrémnél nem volt még jobb soha!

— **Csőd egy temesi kereskedő ellen.** Halász István táblabiró tegnap többrendbeli csődügyet tárgyalt. Laub Miklós ivándai vegyeskereskedő ellen elrendelte a csőd megnyitását. Csődtömeggondnokul Brebera Vencel dr.-t, helyettesül Hirsch Lipót dr.-t nevezte ki. A Vasudvar, a Fischer Richárd és neje, valamint az Agricultura cégek elleni csődeljárást, tekintettel arra, hogy a csődkérők nem jelentek meg, beszüntették. Azonkivül hét más ügyben elnapolták a tárgyalást.

— **Dr. Juhl** hosszabb külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett és rendeléseit bőrgyógyászati és urologiai (hugyszervi) betegek részére uj rendelőjében megkezdte. Röntgenvizsgálatok és röntgenkezelés. Délelőtt $^1/_2$11—1, d. u. 3—4, este 6—$^1/_2$8. Belváros, Lloyd-sor 3 (Färber-ház) a Lloyd kávéház mellett. Lift.

— **Kövekkel megdobálták a Simplont.** Gyertyámosról jelentik: Tegnap este közvetlenül a gyertyámosi vasuti állomás mellett ismeretlen tettesek kövekkel dobálták meg a Simplon-vonatot. Az egyik kő betörte egy elsőosztályu fülke ablakát. A csendőrség a kődobálók kézrekeritésére szigoru nyomozást inditott.

* **A tavaszi ujdonságok** megérkeztek Deutsch Testvérek központi áruházába, Belváros, Mercy-utca.

— **Patkányirtás a közkórházban.** A temesvári közkórház gondnoksága már évek óta nagy harcot folytat az épületben egyre nagyobb tömegekben fellépő patkányok ellen. Most végre sikerrel irtják a patkányokat. Csányi Aurél dr. gyógyszerész, akit a közkórházban kezeltek, vállalkozott a patkányok kiirtására. A belgyógyászaton már nincs patkány. A kórház igazgatósága Csányinak felhatalmazást adott a többi osztályon leendő irtásra is.

* **Temesvár szenzációja a Pátria-bar** márciusi müsora. Nézze meg egyszer.

— **Anyakönyvi hirek.** Születtek: Kokron Anna, Weisz Sándor, Tomacsek József, Brettner Hermann, Hanyja Anna, Regian Mária, Schreiter Izabella. Meghaltak: Lauer Ilona 55, Dankó Menyhért 75, özv. Badianti Zsófia 78, Fábián Gábriella 39 éves korban.

* **A hazárdjáték áldozatai** jól teszik, ha vevőkészüléket vásárolnak a Rádió-Technikánál. Timisoara, I., Szt. György-tér.

Zenészek figyelmébe!

Teljesen uj hangjegy-gyüjtemény, amely magában foglalja az összes klasszikus és modern szerzeményeket, azonnal olcsón eladó. Ugyanott használt, jókarban lévő **varrógép** is eladó.

Mison táncmester,
Grossnénál, Belváros, Dom-tér 10. sz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Irodalom

Az Arany János Társaság negyedik felolvasó ülése. Az Arany János Társaság március 13-án, vasárnapon délután öt órai kezdettel a piarista főgimnázium disztermében megtartandó negyedik felolvasó ülésének második irodalmi száma gyanánt Kabos Ármin Ha a dollárkölcsön megérkezik cimen tart felolvasást. Beléptidij nincsen, vendégeket szivesen látnak.

Az Erdélyi Helikon temesvári estélye. A magyar muzsa ünnepe lesz Erdély kiválasztott iróinak temesvári bemutatkozása. A kitünő irógárda előzetesen Aradon tart estélyt és március 14-én, hétfőn a Tiszti Kaszinóban a temesvári közönség elé lép. Az illusztris gárdát elkisérik ugy aradi, mint temesvári utjára lelkes vezérei és a vécsi Helikon egész patronátusa. Itt lesz Bánffy Miklós, Kemény János, Bornemisza Elemérné, Kemény Gizella, Velük jönnek Tabéry Géza, Molter Károly, Nyirő József, Szentimrei Jenő, Ligeti Ernő, Olosz Lajos, Áprily Lajos. Az aradi társadalom, miként az aradi lapok jelentik, lázasan készülődik e fényes vendégsereg fogadására, amelyet legutóbb Váradon is melegen ünnepeltek.

Szinház

Müsor:

Csütörtökön este félkilenckor: Cirkuszhercegnő.

Pénteken este félkilenckor: Chopin.

Szombaton este félkilenckor: Chopin.

Közgazdaság.

Első Temesvári Szeszégető és Finomító R. T. Ezen vállalat elnökének, Szana Zsigmond vezérigazgatónak elnöklete alatt tartotta folyó hó 9-én a Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T. üléstermében 57-ik rendes évi közgyülését. Taussig József igazgató előterjesztette a vállalat zárszámadásait és évi jelentését, amelyben a horribilis szeszadóemelés következtében beállott nehéz viszonyokra a szeszbranchban utalás történik és egyuttal jelentette, hogy a vállalat melléküzemei örvendetes fellendülést mutatnak. Az előterjesztett mérleg 6.952.000 lei nyereséget mutat ki és elhatározta a közgyülés, hogy a lefolyt üzletévre részvényenként 85 lei osztalékot fizet. Az igazgatóság és felügyelőbizottság ujbóli megválasztása után a közgyülés véget ért.

Mozi

Müsor:

Belvárosi mozi: Csütörtökön: Őnagyság nem akar gyereket.

Gyárvárosi mozi Csütörtökön: A tizenhármas számu bérkocsi.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lei. Vastag betüvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Álláskeresőknek 25 százalék engedmény. Dij előre fizetendő.

Házasság

Előkelő pozicióju és gondolkodásu idősebb, jól szituált korrekt uriemberrel megismerkedne jómegjelenésü, független uriasszony házasság céljából. Levelet „Közös szimpátia" jeligére a kiadóba.

Alkalmazás

Önálló perfekt magyar, német levelező (nő), ki a könyvelésben is jártas, részvénytársasághoz azonnali belépésre kerestetik Ajánlatok fizetési igény megjelölésével „Tökéletes német" jeligére a kiadóba kéretnek.

Mindenes szakácsnő jó bizonyitványokkal felvétetik. Cim a kiadóban.

Elsőrendü fehérvarrónő privát munkára kerestetik. Cimeket a kiadóba.

Jól főző mindenes szakácsnő, éves bizonyitványokkal azonnal felvétetik kéttagu család háztartásának ellátására. Mercy-utca 6. sz. Házmesternél érdeklődni.

Fiatal, kezdő magyar, német gép- és gyorsirónő kerestetik. Ajánlatokat „Ügyes kezdő" jeligére a kiadóba.

Ujonnan épült villába gyermektelen házaspár kerestetik március 15-re fizetés, szabad lakás, fütés és világitással **házmesternek.** Jelentkezni csak d. e. 9—11-ig Erzsébetváros, Stefánia- és Bethlen-utca sarkán épült uj villában. (376)

Állást keres

Megbizható, igyekvő, erélyes, komoly tisztviselő, irodai munkálatokban teljes és többéves nagy gyakorlattal, minden tudásával, munkabirásával és eredményes müködésével honorálná azon állást, mely biztos exiztenciához juttatná. „Kivételes és ritka szorgalom" jeligére kérek választ a kiadóba.

Nyugdijazott malomtisztviselő, aki a magyar és német nyelvet szóban és irásban tökéletesen birja, gépiró és az összes kereskedelmi irodai munkálatokban teljesen jártas, bármilyen irodai munkát keres. Szives megkeresést „Megbizható 200" jeligére kérek a kiadóba.

Dossie, telefonkezelő és egyéb irodai teendőkben jártas tisztviselő alkalmazást keres. Szives ajánlatokat „Megbizható munka" jeligére a kiadóba.

Lakás

Egy szoba konyhás lakást keresek bármely városrészben. Cimet kérek a kiadóba.

Keresek egyedülálló házat kerttel lehetőleg az Erzsébetvárosban. Ajánlatokat „Csendes otthon" jeligére a kiadóba.

Csinosan butorozott különbejáratu szoba magányos uriembernek vagy hölgynek kiadó. Ajánlatokat „Szép szoba" jeligére a kiadóba.

Elegánsan butorozott szoba uriember részére azonnalra kiadó. Ajánlatokat „Gyárváros elején" jeligére a kiadóba.

Műhelyhelyiség és egy csukott szin kiadó. Erzsébetváros, Lehel-u. 11. (367)

2 szobás fürdőszobás lehetőleg utcai lakást keresek bármely városrészben május 1-re. Ajánlatokat „Kellemes lakó" jeligére a kiadóba.

Adás-vétel

Kut, szivó-nyomó Garvenz-gyártmány, 23 D. jelzésü, circa 24 méter cinezett csővel, 1 köbméter viztartánnyal teljesen jó állapotban, eladó. Cim Belváros, Zápolya-u. 6. földszint, 31. ajtó.

Singer varrógépet karikahajósat keresek megvételre. Lehet férfi szabógép is. Cimeket árajánlattal kérek a kiadóba.

Függőlámpát és állólámpát vennék szép áthuzattal. Cimet a kiadóba.

Különféle

Elveszett 4-én délután a sárga villamosban egy iratcsomag, megtaláló sziveskedjék jutalom ellenében Erzsébetváros Iskola-utca 8. sz. alatt leadni. (366)

Hegesztünk elektromosan minden méretü repedt, törött géprészt, motorfejeket tengelyeket stb. teljes garancia mellett. **Friedrich** Testvérek gépgyára Timişoara. (328)

Különféle hálószobák és egy modern ebédlő olcsón eladó. **Dorn** István müasztalos III. Hattyu u. 46. (354)

100 ezer lei kölcsönt keresek fodrászüzletem megnagyobbitásához. Levelet „Üzlet" jeligére kérek a kiadóba.

Valódi makói dughagyma és étkező vöröshagyma

100 kilogramon felül minden mennyiségben

I-a rózsaburgonya

vagontételben kapható

GABONAKERESKEDELMI TÁRSASÁG

TIMIŞOARA, I., Str. Alexandri (Hunyadi-utca) 8.

Telefon 22-94 (338)

MEGHIVŐ

Az alapszabályok 8. §-a értelmében a **„TIMIŞIANA" Takarék- és Hitelbank R.-T.**

42. rendes évi közgyülését

Timisoarára, az intézeti ülésterembe 1927 március hó 24-re, délelőtt 11 órára összehivjuk.

Napirend:

1. A közgyülés megnyitása és megalakulása.
2. Az 1926. évi mérleg előterjesztése; az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése; a tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozathozatal; a felmentés megadása.
3. A felügyelőbizottság választása.

Timisoara, 1927. február hó 18.

Az igazgatóság.

Mérlegszámla 1926 december 31-én

Vagyon			Teher		
Pénztárkészlet készpénz és idegen pénznemben		41,349.810 06	Részvénytőke *		50,000.000 —
Váltótárca	126,315.750·13		Tartalékalap	17,615.433·65	
Jelzálog. fedezett váltók	84,038.664·48	210,354.414 61	Kétes követelések tartalékalapja	4,851.756·15	22,467.189 80
Folyószámla-adósok		241,919.567 33	Nyugdijalap		2,114.355 18
Különféle adósok		13,103.364 98	Betétek takarékkönyvre	269,938.585·06	
Értékpapirok és részvények		31,283.499 91	Betétek folyószámlára	60,224.621·18	330,163.206 24
Ingatlanok		1 —	Visszleszámitolt váltók a B. N. R.-nél		34,392.200 —
Leltár		1 —	Hitelezők folyószámlán		54,626.471 71
			Különböző hitelezők és átmeneti kamatok		32,822.656 84
			1926. évi tiszta nyereség		11,424.579 12
		538,010.658 89			538,010.658 89

* 20,000·000·— 1926. évben jegyezve, csak ½ évi osztalékban részesednek.

Veszteség és nyereség-számla 1926 december 31-én

Tartozik		Követel		
Fizetések, üzleti költségek, bér, nyomtatványok, könyvek, portók stb.	15,989.718 04	Különféle nyereség kamatok, jutalék, értékpapirok, devizák, valutákban stb.	29,414.297 16	
Leirások kétes követelések tartalékalapjára az adótörvény 32. §-a alapján	2,000.000 —			
1926. évi tiszta nyereség	11,424.579 12			
	29,414.297 16		29,414.297 16	

Az igazgatóság:
Dr. Aurel Cosma s. k.
elnök

Timisoara, 1926 december 31.
Megvizsgáltuk és a könyvekkel egyezőnek találtuk

A könyvelésért:
Alexandru Buibas

A felügyelőbizottság:

Gherasim Sârbu elnök, **N. N. Iarca**, **Cornel Horsia**, **Dr. Pavel Obădeanu**, **Gh. Birăescu**, **Dr. Patriciu Tiucra**, **Dr. Pavel Nicolaevici**, **Nicolae Zarnoveanu**, **Dr. Paraschiv Licarețiu**, **George Mantoux**

HELICON-nyomda, Timişoara — Felelős kiadó: **VÁRNAY ELEMÉR dr.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.